

ABIOSEH NICOL

*Cuộc sống
tươi đẹp ở*

Kumansenu

NHÃ ĐIỀN dịch

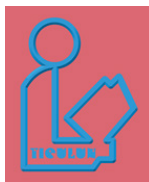

VĂN số 165
01-11-1970

CUỘC SỐNG TƯƠI ĐẸP Ở KUMANSENU

Abioseh Nicol

Nhã Diễn dịch

Paris * 02.2025

cuộc sống tươi đẹp ở Kumansenu

Abioseh Nicol

Người dịch: Nhã Điển

Bìa: M. C. P

Nguồn: Thư viện Tiểu Lùn

cuộc sống tươi đẹp ở Kumansenu

ABIOSEH NICOL

Người dịch: Nhã Điển

**Tập san VĂN
số 165 * 01.11.1970**

Abioseh Nicol

Học ở Nigeria và Sierra Leone rồi
sau đó vào học ở đại học Anh. Năm 1952

ông được phần thưởng Margaret Wrong
và huy chương về Văn chương Phi châu.
Những truyện ngắn và thơ của Ông đã
được đăng trên báo Anh và báo Mỹ.

Một bên là biển và cát ẩm, phía bên kia là rừng xanh rậm rạp và bên trên là những đám mây thấp. Mặt trời sáng láng và bầu trời xanh bao phủ ngôi làng nhỏ bé ở Phi-châu, làng Kame-ni.

Một số ít nhà vuông vắn, tường đất, chỗ này mái bằng rơm chỗ kia mái tôn cho thấy chủ nhà làm ăn thịnh vượng nhờ luôn bán và nhờ cây cacao.

Quả phụ Bola khuấy nổi súp dừa và không nghĩ tới một cái gì đặc biệt. Mụ nhai hạt kola một cách nhip nhàng, cái miệng móm mém không còn một cái

răng, và chẳng bao lâu mẹ nhai theo nhịp điệu nháy dây của Asi, đứa cháu gái của mẹ. Mẹ lơ đãng nhìn Asi khi đứa nhỏ bảy tuổi khéo léo đưa sợi dây tết bằng lá dừa qua đầu rồi nháy qua, và nó đếm bằng tiếng Anh mỗi lần sợi dây đập xuống đất, cuốn chút bụi bay lên. Chính mẹ không hiểu mấy tiếng Anh nhưng mẹ có thể đếm đến hai mươi một cách dễ dàng vì mẹ phải biết để mua bán ở ngoài chợ. Asi đếm tới sáu rồi tới chín, mười. Mẹ kêu lên sau sáu là bảy. Mẹ thở dài : “Ta phải biết vậy”. Mặc dù mẹ đã già, ngực đã chảy nhưng đã có thời cứ hai năm mẹ lại sinh một đứa con. Mẹ đẻ được sáu đứa con trai nhưng cả sáu đứa đều chết. Có đứa sưng phù lên, rên rĩ khóc rồi qua đời. Có đứa bỗng co quắp lại, mắt trợn ngược lên rồi chết. Chúng đều chết hết. Hay, hẳn chết, Bola nghĩ vậy, vì mẹ nghĩ chỉ có một đứa thôi, linh

hồn nó đã không ngừng bò vào bụng mẹ, để được sinh ra và để nhạo báng mẹ. Lần thứ sáu, Musa, gã phù thủy trong làng mà thời gian đã biến đổi gã thành một người Hồi giáo khả kính, đã khuyên hai vợ chồng mẹ phải bẻ gãy cái xương của đứa nhỏ đã chết rồi chặt nát cái xương, để nó khỏi trở lại hành hạ họ. Nhưng mẹ ôm chặt đứa nhỏ, nhất định không chịu để cho người ta làm như vậy. Mẹ bí mật lấy mũi dao nhọn đánh dấu vào cái mông bên trái của đứa nhỏ, trước khi người ta gói nó vào trong cái thảm và mang nó đi. Khi đến lần thứ bảy mẹ đẻ đứa con trai, và lễ rửa sạch hoàn tất, mẹ lén lật đứa trẻ lại và để xem cái dấu vết có còn đỏ không ? Vẫn còn. Mẹ chỉ cho một bà già, bà này là cô đỡ và hỏi bà ta cái gì đó và mẹ phải tự bó buộc mình tin lời bà kia khi bà nói đó chỉ là một vết xước tình cờ do việc người ta dùng lá cây

xát vào người đứa trẻ để gột máu nhau còn dính ở người nó. Nhưng đứa trẻ này sống. Tên nó là Meiji. Và bây giờ nó ba mươi tuổi, làm thư ký cho một công sở ở tỉnh cách đây một trăm bốn chục cây số. Gã để con gái gã cho mẹ nuôi, và để mẹ gã sai vặt như chạy sang láng giềng hỏi cái gì, rót nước cho mẹ, ngủ với mẹ và để mẹ nựng.

Mẹ bỏ lá cây khoai mì vào nồi súp đang sôi, cho vào đó một vốc muối, rồi bước vào trong nhà, cẩn thận bước qua ngưỡng cửa để đi tìm ớt khô. Mẹ thấy lọ ớt, rồi đánh rớt xuống đất, dựa vào tường, khẽ kêu lên. Gã từ cửa sổ quay lại, nhìn mẹ, miệng hơi nở một nụ cười buồn rầu và thương yêu. Gã vận cái áo trắng ngắn tay, cổ hở và cái quần màu xám, tay đeo đồng hồ vàng, chân đi giày nâu, trông gã giống như bức tranh quảng cáo trên báo

Phi-châu, mô tả một người thư ký bảnh, có nhiều triển vọng bởi vì vẫn thường dùng thuốc nhuộm trắng. Da gã màu nâu xám và cổ gã quấn một cái khăn tay lớn, màu đỏ.

Bola kêu lên :

– Meji ! Trời ! Con làm má sợ. Má đã yếu tim, má đâu có thể chịu được những sự ngạc nhiên nữa, Con về hồi nào vậy ? Con tới đây bằng gì ? Xe hơi ? Hay tàu đánh cá ? Và con làm sao mà vào trong nhà được ? Cửa trước khóa mà. Bây giờ trộm cắp như rươi. Má hài lòng thấy con, hài lòng lắm.

Mụ lấp bắp nói rồi khóc, ngả đầu vào ngực đứa con trai.

Meji nói, giọng khàn khan :

– Con rất vui sướng gặp lại mẹ.

Và gã ầu yếm vỗ về mẹ.

Asi chạy vào và kêu lên : – Bố, bố. Và được bố nó bế lên nựng

Meji cười nói :

– Má nghĩ làm gì tới chuyện con đến đây bằng cách nào. Bây giờ con ở đây, thế là đủ rồi.

– Ta phải làm tiệc mừng, làm bữa tiệc thật lớn. Má phải báo cho hàng xóm hay mới được. Asi, chạy ngay lại nhà ông Addai, cho ông hay là bố cháu đã về. Rồi chạy tới Mami Gbera báo bà ta cho thêm thực phẩm, và tới Pa Babole báo nhạc sĩ và các tay trống lại đây...

Meji đưa tay lên :

– Thôi, những cái đó không cần thiết lắm. Con không muốn gặp bất cứ một ai. Con muốn được nghỉ ngơi hoàn toàn.

Không ai được biết con ở đây.

Bola tiu nghiêu. Mụ rất hãnh diện về Meji, và muốn khoe cùng láng giềng. Dân làng sẽ không bao giờ tha thứ mụ đã giấu một người khách quan trọng như thế. Meji hẳn phải cảm thấy điều đó vì lẽ gã an ủi giữ vai mẹ gã và nói :

– Rồi họ sẽ biết. Hãy để mẹ con mình sống riêng cho nhau lần này đã. Cuộc đời quá ngắn ngủi mà.

Bola quay lại phía Asi, nhặt gói ớt lên và bảo nó ra cho chút ớt vào nồi súp, coi chừng đừng lại gần lửa quá, và cũng đừng nghịch lửa. Sau khi đĩa trẻ ra, mụ quay lại hỏi con trai :

– Con gặp chuyện rắc rối phải không?
Với cảnh sát ?

Gã lắc đầu :

– Không má. Con chỉ muốn về với má. Bao giờ tình yêu thương cũng ràng buộc mẹ con mình, và con không muốn chia xẻ với ai. Đó là chuyện riêng của mẹ con mình và cũng vì thế mà con để con gái của con ở với má.

Rồi gã kết luận bằng một câu không nhập vào đâu :

– Con gái vẫn thường ở với người thân thuộc lâu hơn.

Bola nói :

– Má mà không biết ư. Nhưng con xanh quá và con cứ tiếp tục gãi cuống họng. Con ốm hay sao ?

Mụ đặt tay lên trán con.

– Và con lạnh quá.

Gã trả lời một cách hơi cộc lốc :

– Đó là tại trời ẩm gió lạnh. Con sẽ đi nghỉ bây giờ nếu mẹ có thể mở cửa phòng và quét dọn cho con. Con cảm thấy mệt lắm. Mệt thật. Hôm nay con đã đi quá nhiều, và cuộc hành trình không phải dễ dàng gì,

Bola vội vã trả lời một cách sung sướng :

– Được, mẹ sẽ làm ngay cho con.

Meji ngủ cho tới chiều hôm đó và mẹ gã mang thức ăn tới phòng gã, sau đó dọn những cái tô trống ra. Rồi gã lại ngủ cho tới sáng.

Ngày hôm sau là ngày thứ bảy cũng là ngày bận rộn. Và sau khi lại hứa với Meji là mẹ sẽ không nói cho ai hay việc hắn trở về thăm, Bolo đi chợ. Meji đưa Asi đi dạo qua những con đường mòn vắng

vẽ và leo lên đồi. Con bé rất sung sướng. Hai bố con leo lên thật cao cho tới khi thấy ngôi làng ở phía dưới, ở trước mặt họ, và thấy biển ở nơi xa cùng những thuyền có buồm trắng to lớn.

Chẳng bao lâu mặt trời quá đỉnh đầu rồi tới lưng chừng trời. Asi đã ăn hết tất cả thức ăn, cá khô, bánh bột sắn và cam. Bố nó bảo bố nó không đói, và điều đó làm cho Asi thấy ngày hôm đó thật hoàn toàn. Asi huyền thuyên nói, ăn và chơi với cái bút máy của bố nó và những đồ chơi trong túi bố nó. Chẳng bao lâu cả hai bố con đều trở về vì lẽ gã hứa sẽ về trước khi trời tối. Gã bế con gái đi xuống mấy hòn đá dốc và nó ôm lấy vai bố nó bởi vì bố nó bảo cổ bố nó đau và nó không được đụng vào. Nó nói :

– Bố à! con nhìn về phía đằng sau và sao không thấy bóng của bố ?

Rồi gã quay nó lại về phía mặt trời. Từ khi nó cảm thấy buồn ngủ nó không ngừng đặt câu hỏi và bố nó đã đùa và khôì hài nói với nó.

– Bố à, tại sao đồng hồ bố lại chết vào lúc mười hai giờ ?

– Vì lẽ tận thế vào giữa trưa.

Asi khúc khích cười :

– Bố à, tại sao lúc nào bố cũng quấn cái khăn ở quanh cổ ?

– Bởi vì nếu không quấn thì đầu bố rớt xuống.

Câu trả lời làm nó cười vang lên. Nhưng chẳng bao lâu nó ngủ và bố nó bế nó về nhà.

Ngay trước khi trời tối, cùng với mẹ gã lúc đó vận áo chỉnh tề, ba người đã đi

thăm mộ cha gã bằng một con đường bí mật và tránh không đi con đường chính ở làng. Nghĩa địa nhỏ, mới thành lập khoảng chừng hai chục năm nay sau khi bộ y tế nông thôn yêu cầu đừng chôn cất người chết ở sân nhà.

Bola mang chai rượu và một cái ly và bốn miếng kola, mỗi miếng là nửa trái cầu, hai miếng trắng và hai miếng đỏ. Họ tới chỗ mộ và mụ đổ rượu vào ly. Rồi một cách mơn trớn dịu dàng, mụ nói với người chết. Mụ nói mụ mang con lại để người con thấy bố. Đứa con này mà Trời đã cho thành công trước sự ngỡ ngàng và bối rối của những kẻ thù của họ. Đứa con đứng đây, làm nghề thư ký có hươu bổng chứ không phải làm nông dân, làm thợ câu hay làm thợ máy. Những năm trước đây người ta đã bảo mụ là phù thủy vì con mụ đều chết yếu, nhưng

đứa con này chứng minh cho thấy mẹ là người tốt. Bây giờ chồng mẹ hãy trả lời đi cho biết là đang nghe mẹ nói. Mẹ ném bốn hạt kola lên trời và chúng rớt xuống mộ. Ba hạt rớt nằm giữa một hạt nằm sắp. Mẹ lại nhặt những hạt đó lên và một lần nữa lại nói chuyện với người chết, rồi tung hạt kola lên. Nhưng bao giờ cũng có một hay hai hạt sắp.

Những hạt đó không rớt xuống giữa cả hoặc sắp cả để cho thấy người chết nghe lời và hài lòng. Mẹ nói một cách thân thiết, mẹ dỗ dành, mẹ nói một cách bức bối. Nhưng vô ích.

Rồi mẹ bảo Meji làm. Gã cúi xuống phía mộ và thì thầm. Rồi gã ném hột kola lên và hạt đó lăn đi một chút. Bola chăm chú đưa con mắt sắc bén nhìn theo. Cả bốn hạt đều nằm sắp. Meiji đô ly rượu

xuống mộ rồi nói là chưa bao giờ gã lại gần gụi bố như bây giờ.

Mặt trời lặn và cả ba đều yên lặng trở về trong ánh hoàng hôn ngấn ngủ. Đêm đó, mẹ đi ra ngoài và đi gần cửa sổ gã, mẹ xót xa thấy con mẹ đổ hết thức ăn ra đó. Mẹ không nói ra điều này khi mẹ đến gặp con, trước khi đi ngủ, nhưng mẹ có làm bộ ngủ ngủ và nói có mùi hôi ở trong phòng. Meji nói có lẽ đó là con chuột chết ở trên máng, và khi nào mẹ đi ngủ gã sẽ vứt đi.

Đêm đó trời mưa tầm tã, chớp lóe lên và trong giây lát trời sáng như ban ngày. Rồi trời lại tối và mưa rơi xuống. Khi quá nửa đêm, Bola tỉnh dậy và nghĩ hình như mẹ nghe có tiếng gõ cửa. Mẹ tới phòng Meji, bảo gã mở cửa nhưng gã không ở đó. Mẹ nghĩ có lẽ gã đã ra ngoài trong chốc lát và đã vô tình khóa trái cửa

lại. Mụ vội mở cửa ra, giơ cao ngọn đèn dầu lên. Gã đứng ở hành lang, và lạ lùng thay, gã không bị ướt, và gã không chịu bước vào.

Gã vừa ho vừa nói một cách ngắn ngủi :

– Con phải đi.

Mụ nói :

– Thì con hãy vào đây đã.

– Không, con phải đi. Con cảm ơn mà đã cho con có dịp.

Mụ nói :

– Sao lại vô lý vậy. Ra đi vào lúc trời mưa à ?

– Con nghĩ con phải cảm ơn mẹ trước khi ra đi.

Mưa nặng hạt hơn, cánh cửa cột kệt và gió rít lên.

Gã quay lại và bắt đầu chạy.

Bỗng chớp lóe sáng và mù thấy cái sân trống trơn. Mù nặng nề trở vào, và chập chờn ngủ. Trước khi ngủ, mù tự nhủ là sáng hôm sau chủ nhật mù phải đi gặp ông Addai hay tốt hơn đợi đến sáng thứ hai, và mù sẽ cho ông hay điều này, để phòng trường hợp Meji gặp chuyện rắc rối. Mù hy vọng là Meji sẽ không phiền lòng. Gã vẫn là đứa con rất có hiếu.

*

Nhưng tới chiều chủ nhật, chính ông Addai tới. Trông yên lặng và nghiêm trọng, và ông thấy Bola ngồi trên chiếc ghế đầu cũ, đang tết tóc cho Asi.

Ông Addai ngồi xuống, nhìn ra xa rồi nói :

– Chúa ban ra và Chúa cất về !

Và chẳng bao lâu, nửa làng tới ngôi quanh ở hành lang và ngôi trên sân.

Bola nói :

– Nhưng không thể thể được. Nó về đây tối thứ sáu và sáng sớm chủ nhật nó ra đi, Làm sao nó lại có thể chết vào hôm thứ sáu được.

Bola vừa hồi tỉnh sau khi nghe tin con trai của mẹ đã chết ở tỉnh. Con dâu mẹ đã trở về và cho hay tin đó, và mang theo những đồ của Meji về. Cô ta nói Meji chết trưa hôm thứ sáu và chôn vào buổi tối hôm thứ bảy. Họ dự tính mang xác gã về Kamení để chôn. Gã vẫn muốn

như vậy nhưng không thể được vì xác không thể để quá một ngày.

Bola vừa khóc vừa xoa trán.

– Nó đã ở đây mà.

Asi ngồi bên cạnh lặng yên. Ông Addai an ủi nói :

– Nó không thể ở đây được, vì lẽ không ai ở trong làng thấy nó.

Bola nói :

– Nó bảo chúng tôi đừng cho ai hay mà.

Đám đông lắc đầu. Có người nói :

– Tội nghiệp, bà ta quá đau khổ.

Vợ Meji vừa khóc vừa lập lại :

– Anh ấy chết hôm thứ sáu. Anh ấy

đang ở văn phòng và anh ấy kéo cánh cửa sổ lên để thở đầu ra ngoài gọi người tùy phải. Nhưng cái mấu không chắc, cái cửa sổ rớt xuống làm gãy cổ anh ta và cái viên quá sắc gần như chặt đứt đầu anh. Họ nói anh chết ngay lập tức.

Asi bỗng kêu lên :

– Cha của em có quần cái khăn ở cổ.

Đám đông ồ lên một tiếng.

Vợ Meji cho tay vào ngực, lấy ra một cái dây chuyền bằng vàng và đeo vào cổ Asi để dỗ đứa bé :

– Bố con tuần trước đã mua cái này cho con để làm quà Giáng-sinh. Thôi má cho con ngay từ bây giờ.

Asi cầm lấy cái đó chơi và kéo nó ra.

Ông Addai nói :

– Coi chừng cháu, đó là món quà cuối cùng của bố cháu đó.

Asi nói :

– Con đang thử nhớ xem bố con dạy con mở như thế nào.

Vợ Meji vừa bực mình vừa sợ, gắt gỏng nói :

– Con đã thấy cái đó bao giờ đâu.

Rồi bà ta cầm lấy cái dây chuyền và thử mở ra. Người thợ vàng trong làng nói :

– Để tôi mở cho.

Và khi mở, ông ta thì thầm nói những câu phù phép. Sau rồi ông ta thất bại và nói :

– Chắc là thứ vàng tồi nên nó gỉ, tôi

cần phải có đồ dùng mới mở được.

Asi nói với một giọng hài lòng của trẻ con :

– Con nhớ ra rồi.

Đám đông yên lặng vây quanh và ánh mặt trời lặn chiếu vào cái dây chuyền bằng vàng Phi-châu đỏ. Người thợ vàng đưa cho Asi và lên tiếng hỏi :

– Bố cháu mở ra làm sao ?

Như thế này. Asi vừa nói vừa ấn vào chỗ mở bí mật. Cái đồ trang sức mở bung ra và cô bé trang trọng đánh vần chữ ở bên trong “ASI”.

Mọi người vẫn yên lặng.

Bola nói một cách hơi hung bạo :

– Cái cổ của nó, tội nghiệp chính vì

thế mà nó đã không ăn những món ăn ngon tôi nấu cho nó.

Ông Addai tuyên bố sẽ có lễ cầu hôn cho gã vào buổi tối. Đám đông bắt đầu yên lặng ra về,

Musa, thầy quỷ thuật, là người cuối cùng ra về. Lão ta bây giờ lưng đã còng vì quá già. Vào những lúc gặp tai ương, thì ngay đến ông Addai cũng không phản đối việc thỉnh ý Musa. Lão cúi thấp xuống và thì thầm vào tai mục Bola :

– Đáng lẽ ba mươi một năm trước bà phải bẻ gãy xương nó, khi nó sinh ra lần thứ sáu và như vậy thì nó đã không dám trở lại nhạo báng bà bằng cách làm bộ sống. Tôi đã bảo mà. Đàn bà các người vừa bướng vừa tai quái.

Bola đứng dậy, khuôn mặt đen của

mụ vênh lên, mắt mụ dễ sợ vì sự giận dữ và kiêu hãnh của người mẹ.

Bà nói :

– Tôi hài lòng vì tôi đã không làm như vậy. Mà cũng vì vậy mà con tôi nó đã trở lại trả ơn tôi trước khi vĩnh viễn ra đi.

Mụ ôm Asi vào lòng :

– Tôi hài lòng đã cho con tôi cơ hội trở về, bởi vì cuộc đời thật đẹp. Tôi không chờ đợi ông hiểu tại sao tôi làm như thế. Dầu sao ông cũng chỉ là một người đàn ông.

ABIOSEH NICOL

NHÃ ĐIỂN dịch

